

Pamětní zlatá mince ČNB 5000Kč – Městské památková rezervace - Kroměříž

Městská památková rezervace Kroměříž

Historické jádro města Kroměříže bylo prohlášeno za městskou památkovou rezervaci (MPR) výnosem ministerstva kultury v roce 1978. Dalším krokem bylo v roce 1984 vyhlášení ochranného pásma historického jádra. Cílem bylo umožnit orgánům památkové péče ovlivňovat stavební činnost, která by mohla mít negativní dopad na historické objekty v centru města. Od roku 1992 se pak Kroměříž zapojila do Programu regenerace Městských památkových rezervací a Městských památkových zón. Centrem MPR Kroměříž je Velké náměstí, zhruba čtvercová plocha, jejíž severní roh uzavírá kroměřížský zámek a jižní tvoří radnice se sídlem městského úřadu. Velké náměstí spolu s přilehlými ulicemi a uličkami tvoří původní historické jádro města s neopakovatelným kouzlem a atmosférou. Jde o centrum města, které historicky vymezovalo opevnění tvořené městskými hradbami. Část městských hradeb (i ony jsou součástí MPR) se dochovala spolu s jednou ze tří městských bran – Mlýnskou branou navazující na místní zámek. Historie města Kroměříže je odjakživa spjata s církví, období největšího rozvoje a rozkvětu je spojeno s olomouckými biskupy a arcibiskupy. V rámci MPR stojí také tři nejvýznamnější kroměřížské církevní stavby – kostel sv. Mořice, kostel sv. Jana Křtitele a kostel Nanebevzetí Panny Marie, jejichž věže tvoří dominanty města. Kostelní věže v panoramatu Kroměříže doplňuje také radniční věž s neobvyklými dvouciferníkovými hodinami umístěnými do všech světových stran, budova radnice je rovněž součástí MPR. Dále do ní mimo jiné patří budova Nadsklepí (zde sídlí kino), budova Justiční akademie, pivovar Na Kopečku, měšťanské domy na náměstí i v okolních ulicích, např. komplex kanovníckých domů v Jánské ulici, domy v dříve židovské části města, budovy arcibiskupského gymnázia, dřívější piaristická kolej, gymnázium a další. Součástí MPR Kroměříž jsou také další stavby a sochařská díla – Mariánský sloup se sochou Panny Marie na Velkém náměstí, sloup Nejsvětější trojice na Riegrově náměstí, kašny na Velkém, Milíčově a Riegrově náměstí. Do MPR Kroměříž patří rovněž Arcibiskupský zámek v Kroměříži a obě zahrady – Podzámecká a Květná. Zámek je dvoupatrová renesanční budova čtyřúhelníkového půdorysu s půdním polopatrem a hranolovou věží. Dnes je Arcibiskupský zámek lákavý pro turisty především díky zámecké galerii (mimo jiné s Tizianovým obrazem Apollo a Marsyas), věži s 206 schody a vyhlídkou do širokého okolí, originální sale terreně a reprezentačním sálům, které rádi využívají čeští i zahraniční filmaři. Součástí zámeckého komplexu je Podzámecká zahrada vybudovaná v 16. století. Původně zelinářská a ovocnářská zahrada se postupně proměnila v park se dvěma stovkami vzácných stromů, se sítí vodních kanálů a rybníků, s originálními stavbami, zookoutkem i volně chovanými zvířaty. Květná zahrada, zvaná též Libosad, byla zřízena za hradbami města v polovině 17. století pro odpočinek a pobavení tehdejší šlechty. Na 16 hektarech byla vystavěna pozdně renesanční italská zahrada, která přechází k francouzskému barokně klasicistnímu typu. V roce 2014 tu skončila rozsáhlá a nákladná rekonstrukce, jež podobu zahrady vrátila do období druhé poloviny 17. století. V roce 1998 byl komplex kroměřížského zámku a zahrad zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. V posledních několika letech prošly některé objekty v MPR významnou a výraznou obnovou. Byly zrekonstruovány morové sloupy na Velkém a Riegrově náměstí včetně sochařské výzdoby, postupnou rekonstrukcí prochází komplex

kanovnických domů v Jánské ulici a budova Nadsklepí na Milíčově náměstí. Obnova se týká také domů v soukromém vlastnictví nebo církevních objektů a město se na ní podílí jak v rámci svého rozpočtu, tak i prostřednictvím dotací ministerstva kultury určených právě pro městské památkové rezervace. Díky tomu město Kroměříž vyhrálo krajské kolo soutěže Historické město roku 2021 a postoupilo do celostátního kola, jehož výsledky budou k dispozici v dubnu.

Technická příprava platidla

Česká národní banka vypsalala v březnu 2022 ceny za předložení uměleckého návrhu na zlatou minci Městská památková rezervace Kroměříž s uzávěrkou dne 6. května 2022.

Vypsání ceny za předložení uměleckého návrhu na pátou zlatou minci z cyklu Městské památkové rezervace se zúčastnilo 18 výtvarníků, kteří předložili celkem 27 sádrových modelů. Vyhodnocení předložených návrhů uskutečnila Komise pro posuzování návrhů na české peníze dne 17. května 2022 v České národní bance. Odbornými poradci byli Mgr. Petra Svačinová, vedoucí odboru tajemníka města Kroměříž a Luděk Ovesný, fotograf a grafik města.

V prvním kole komise vyřadila 5 návrhů, které se vyznačovaly výtvarnými nedostatky v kompozici, modelaci či písmu. Ve druhém kole bylo oceněno 13 návrhů základní odměnou a 5 návrhů zvýšenou odměnou.

Do třetího kola postoupily čtyři návrhy, které byly z výtvarného hlediska nejlépe zpracované a jejichž autoři nejvýstižněji zobrazili zadané téma.

První cenu a doporučení k realizaci získal návrh Karolíny Kučerové za nápaditou lící stranu a koláž historických staveb města Kroměříž. Komise ocenila především ztvárnění stínů heraldických figur na lící straně.

Druhou cenu komise udělila návrhu akademického sochaře Zbyňka Fojtů za propracovanou koláž charakteristických objektů městské památkové rezervace.

Třetí cenu obdržela kombinace návrhů Mgr. Marie Šeborové za krásné ztvárnění kolonády v Květné zahradě a znaku města na lící straně. Návrh Veroniky Prokopové získal ve třetím kole mimořádnou odměnu.

Bankovní rada České národní banky na svém jednání dne 9. června 2022 potvrdila rozhodnutí komise a schválila realizaci mince podle návrhu Karolíny Kučerové.

Datum emise: 30.5.2023

